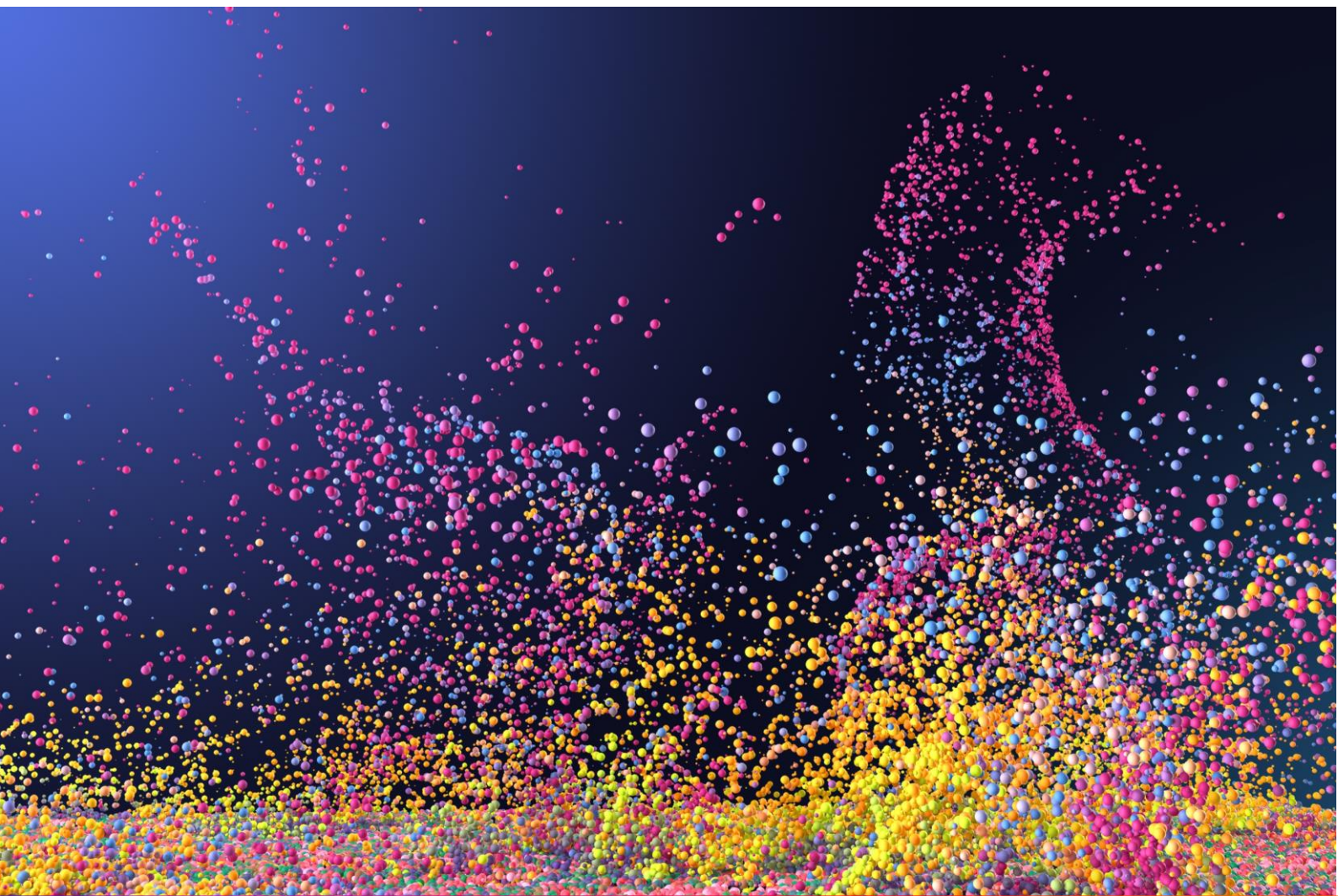

Innspill til ny nasjonal digitaliseringsstrategi fra Sopra Steria

1 Innledning og forventninger til strategien

Norge står overfor store utfordringer fremover: Akselererende inflasjon, en aldrende befolkning, økende offentlige utgifter, omstilling fra en råvarebasert til en kunnskapsbasert næringsstruktur, mangel på arbeidskraft og kompetanse.

Samtidig gir geopolitisk uro stor usikkerhet, og vi nå skal nå fastsatte mål om å kutte klimagassutslippene med 55 %, samt øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 % innen 2030. Regnestykket går ikke opp uten en stor satsning på digitalisering, teknologi og innovasjon.

Digitalisering gir muligheter for hele bredden av næringslivet. Ny teknologi, nye arbeidsprosesser og nye forretningsmodeller gir mulighet for økt effektivitet, produksjon og bærekraftig verdiskaping på tvers av bransjer – som igjen gir økt verdiskaping for oss som stat og samfunn.

Teknologi og innovasjon er også helt nødvendig for å skape virksomhetene vi skal leve av i fremtiden. Norges fortrinn må utnyttes videre, og teknologi- og digitaliseringskompetansen må videreutvikles og brukes til å utvikle fremtidens virksomheter.

Økt digitaliseringstempo vil også styrke vår nasjonale beredskap og endringsevne i møte med ytre påvirkninger som eksempelvis pandemi, geopolitiske endringer, økonomiske endringer og klimaendringer.

En ny digitaliseringsstrategi må også legge til rette for økt akselerering i innovasjons- og digitaliseringsarbeidet i offentlig og privat sektor. Blant annet bør strategien legge til rette for at prosesser som styres av programvare og datadrevne løsninger, drar nytte av fremskritt innen sensorteknologi, prosesseringskraft, overføringskapasitet og kunstig intelligens.

Digitalisering favner mer og bredere enn å ta i bruk ny teknologi; teknologien skaper grobunn for positive endringer, innovasjon og gevinster. Derfor bør strategien også ta hensyn til både prosesser og organisasjon – i tillegg til teknologi i handlingsplanen.

Om Sopra Steria

Sopra Steria er Norges ledende konsultentselskap innen digitalisering, innovasjon og bærekraft. Vi hjelper de største virksomhetene innen private og offentlige virksomheter med deres omstilling. I Norge har vi 3300 medarbeidere fordelt på våre kontorer i Oslo, Stavanger, Trondheim, Bergen, Drammen, Hamar, Fredrikstad, Kristiansand og Tromsø.

2 Norges posisjon i teknologikappløpet

Det vil være verdifullt for Norge å ta en sterkere posisjon som et foregangsland innen teknologi i Europa. Men det krever investeringer, politisk vilje og rammevilkår. I dag ligger Norge bak sammenlignbare industriland globalt når det gjelder investering i forskning og utvikling av ny teknologi.

Potensialet for verdiskaping og eksport av ny teknologi i Norge er stort, og digital transformasjon er avgjørende for å være konkurransedyktig i en stadig mer digitalisert økonomi. Ikke minst vil en skalering av digitaliseringsarbeidet i Norge gjøre landet mer attraktivt å investere i.

Nasjonal digitaliseringsstrategi og tilhørende handlingsplan må derfor sørge for at Norge er ledende, dyktige til å dra nytte av nye teknologier og skape en digital tankegang på tvers av samfunnet.

Indeksen som måler digital modenhet i EU/EØS-området, DESI-indeksen, viser at vi har flere styrker som kan spille positivt inn i teknologikappløpet. Vi har en teknologisk infrastruktur som ligger i verdenstoppen. Vi har et godt mobilnett, god bredbåndsdekning og gode digitale ferdigheter i befolkningen.

Tradisjonelt har vi også vilje og evne til samarbeid for bedre løsninger, høy tillit blant innbyggere og stat, og et sterkt virkemiddelapparat - som alt skaper en positiv grobunn for videre innovasjon og digitalisering av Norge.

Vi er også et land med mye ren energi. Dette eksporteres i dag som en råvare i stedet for å foredle dette inn i høyverdige produkter som miljøvennlige datasentre og batteriproduksjon. Vi må ha digitaliserings- og energipolitikk som legger til rette for å gjøre Norge til et senter for forskning, utvikling og produksjon av høyteknologi.

Tiltak:

- Investere i forskning og utvikling av teknologi.
- Utvikling og sikring av digital- og teknologisk infrastruktur.
- Utvikle digitale og teknologiske ferdigheter i arbeidsstyrken.

3 The Twin Transition

Vi står i en tid med stor omstilling på flere områder i samfunns- og forretningsliv – med den bærekraftige og digitale omstillingen i sentrum.

Vi er overbevist om at bruk av digitale teknologier er en forutsetning for å oppnå flere av FNs bærekraftsmål. Det grønne skiftet lar seg heller ikke gjennomføre uten storstilt digitalisering på bred front, og en sterk teknologisektor. Teknologi og bærekraftig verdiskaping er derfor i mange sammenhenger to sider av samme sak, og både den teknologiske- og bærekraftige omstillingen vil prege hvordan fremtidens Norge ser ut. FN og EU kaller kombinasjonen av disse to transformasjonene for «The twin transition».

Lykkes vi med twin transition, mener vi i Sopra Steria at vi både kan øke Norges verdiskaping og bidra til en mer bærekraftig fremtid. Strategien bør derfor legge til rette for en akselerasjon av den digitale og bærekraftige transformasjonen, spesielt med fokus på det grønne skiftet.

Tiltak:

- Insentiver for omstillingsprosjekter som understøtter den bærekraftige og digitale omstillingen i samfunnet.
- Felles løsning for bærekraftsrapportering.
- Norge bør følge internasjonale standarder for bærekraft, eksempel SBTi.

4 Innovasjon

Norges innovasjonsevne og utvikling må opprettholdes og styrkes. Ny nasjonal digitaliseringsstrategi og tilhørende handlingsplan må legge til rette for offentlig-privat samarbeid, økt startup-samarbeid og innovative anskaffelser for offentlig sektor, med fokus på verdiskaping og verdikjeder.

En stor offentlig innkjøper

Norge har [den største offentlige sektoren sammenlignet med alle industriland](#). Offentlig sektor står for to av tre kroner i norsk økonomi. Norge er dermed på topp i OECDs oversikt over størrelsen på offentlig sektor som andel av verdiskaping.

Dette gjør offentlig sektor en viktig del av det norske markedet for teknologiske innovasjoner. En større kjøpside vil både bidra til at Norge er et attraktivt land for utvikling av teknologi og skalering av teknologiselskaper, og til en mer innovativ offentlig sektor.

En norsk skaleringsutfordring

Utfordringen er ikke mangel på innovasjonsinitiativer, men at Norge er best i Europa på pilotering og eksperimentering, men blant de dårligste i Europa på skalering av innovasjonsprosjektene, viser en [undersøkelse Sopra Steria har gjennomført sammen med Insead og Ipsos](#). Rapporten viser videre til at 70 % av de etablerte private- og offentlige organisasjonene i EU anser at økosystemsamarbeid, med blant annet oppstartsselskaper, som er kritisk for å holde fart oppe i egen digital transformasjon.

Tilgang på kapital og etterspørsel

For at Norge skal lykkes med verdiskaping gjennom innovasjon vil tilgangen på kapital i kommersialiseringsfasen være avgjørende for å lykkes. Her vil en videreutvikling av virkemiddelapparatet og tettere samarbeid med det private kapitalmarkedet kunne være med på å løfte norske løsninger i et globalt marked.

Norges Forskningsråd anslår at vi i 2021 brukte samlet 82 milliarder kroner i FoU-tiltak. Konverteringsraten fra forskning til kommersielle løsninger bør settes i søkelyset for å bringe frem nye løsninger i markedet.

Tiltak:

- Ordninger som sikrer innovative anskaffelser i offentlig og kommunal sektor. StartOff var et konkret initiativ, og bør vurderes opprettholdt.
- Utvikling av insentivmodeller for offentlig og privat sektor for å ta i bruk innovative norske løsninger.
- Videreutvikling og styrking av virkemiddelapparatet i kommersialiseringsfasen av teknologisk innovasjon.

5 Digitaliseringsprosjekter i offentlig sektor

Forventningspresset

Stadig bedre digitale brukeropplevelser øker forventningene våre til alle typer tjenester – uavhengig av bransje, eller om tjenestetilbyder er offentlig eller privat. Når vi som innbyggere vet hva som er mulig å tilby, stiger forventningene våre. Dette legger et voksende press på offentlige og private virksomheter.

For å sikre innbyggertjenester med en kvalitet som er forventet, er nøkkelen brukerrettet digitalisering og samarbeid på tvers av offentlige etater – og private

Digital inkludering og mer brukerorientering

Offentlig sektor må samarbeide på tvers for å skape sammenhengende tjenester som løser brukernes behov – uavhengig av hvem som leverer tjenesten. Tjenestene må utvikles med brukeren i sentrum, slik at de fungerer optimalt for brukerne, og sikrer den enkelte innbygger *ett* sømløst møte med offentlig sektor.

Vår erfaring er at digitale tjenester ofte utvikles med hensyn til 80-prosenten, og i noen tilfeller er dette oppdragsbeskrivelsen. Dersom innbyggerne skal ha tillit til og ta i bruk offentlige digitale løsninger, må tjenestene utvikles med hensyn til alle brukerne. Brukervennlige digitale løsninger har mulighet til å påvirke brukernes adferd til å være mer proaktive, ta smarte valg, bli mer selvbetjente og minke arbeidsmengden på statlige virksomheter.

Synergier og fellestjenester

Det er store synergieffekter å hente ut gjennom utvikling av fellesløsninger. Det er ikke bærekraftig at hver offentlig aktør etablerer hver sine løsninger. Dette gjelder spesielt for kommunesektoren. Nasjonal digitaliseringsstrategi bør derfor sørge for at fellesløsninger fungerer bra på tvers av forvaltningsnivåer, sektorer – og blant kommunene.

Offentlige digitaliseringsprosjekter som gir verdi

Offentlige digitaliserings- og IT-prosjekter bør i enda større grad ha verdiskaping som mål og som et viktig suksesskriterie. Hvilken verdiskapningsmodell som er riktig for de ulike prosjektene bør vurderes kontinuerlig. Flere offentlige digitaliseringsprosjekter kunne skapt større verdi med bruk av riktig problemløsningsmetodikk.

Smidig gjennomføring, styrings- og finansieringsmodell

For at investeringer i offentlige digitaliseringsprosjekter skal generere størst mulig verdi for samfunn og brukere, må nasjonal digitaliseringsstrategi legge opp til smidigere gjennomførings-, styrings-, anskaffelses- og finansieringsmodeller.

Nasjonal digitaliseringsstrategi burde derfor skifte fokus fra prosjektgjennomføring til tjenesteutvikling på moderne vis. I dag er ofte kontraktstrukturene, prosjektstyrings- og finansieringsmetodene fossefallpreget.

Digitaliseringsstrategien bør endre sentrale modeller for finansiering og organisering av løsninger, som i dag er på tvers av departementsansvar, og som fremover må samordnes for å oppnå størst mulig effekt av offentlige investeringer.

Sourcing og innkjøpsstrategi

Nasjonal digitaliseringsstrategi bør også legge rammene for en sourcing- og innkjøpsstrategi, og bruke markedet aktivt for å sikre utvikling av gode brukerorienterte tjenester i offentlig sektor.

Det offentlige bør investere for å øke kompetanse innen IKT- og teknologi i virksomheter og etater. Det eksisterer mye usikkerhet blant innkjøpere som gjør at det ikke blir brukt relasjonskontrakter og avtaler som setter verdi først.

Det er og vil være mangel på IT- og teknologikompetanse fremover. Derfor er det viktig med en god strategi som sikrer at man har nødvendig kompetanse internt, samtidig som man maksimerer verdien på investeringer gjennom bruk av konsulenter.

Teknologisk infrastruktur og -plattform er blitt en industrialisert bransje. Både skyløsninger og tjenesteleverandører globalt og nasjonalt tilbyr dette både mer kosteffektivt og bedre enn hva offentlig sektor evner. Ved å bruke industrien mer aktivt vil man frigjøre mer kompetanse og kapasitet i offentlig sektor til å kunne jobbe med den digitale transformasjonen.

Tiltak:

- Retningslinjer for å oppnå inkluderende, intuitive og effektive løsninger, med høy grad av konvertering og brukertilfredshet i offentlig sektor.
- For å maksimere synergieffektene bør det gjennomføres en kartlegging av IKT-plattformer på tvers av offentlige etater og kommunal sektor, slik at nasjonal digitaliseringsstrategis handlingsplan kan legge opp til å høste de synergieffektene som gir størst verdi, først.
- Nasjonal digitaliseringsstrategi og handlingsplanen inkludere et mål og tiltak for å øke farten i utvikling av felleskomponenter i kommunesektoren – slik at vi sikrer at utviklingen av offentlig sektor, ikke faller bakpå.
- KS-modellen bør følgelig revurderes og oppdateres til å passe bedre til hvordan digitaliseringsprosjekter drives i 2024.
- Vurdere bruk av «skin in the game»-kontrakter hvor det er hensiktsmessig.
- Utvikle en verdimaksimerende sourcing og innkjøpsstrategi for digitaliseringen i offentlig sektor.

6 Datadeling

Norge må bli bedre på å dele og gjenbruke offentlige data på tvers av virksomheter, sørge for at regelverket er digitaliseringsvennlig og gir rom for å utnytte synergieffekter i IKT- og digitaliseringsprosjekter på tvers av offentlig sektor.

Dataplattform

Evne til samhandling knyttet til offentlige data kan bedres gjennom tilnærming med felles dataplattform. Dataplattformen samler den enkelte innbygger og den enkelte virksomhet sine data, og det finnes kun én versjon av en innbygger eller en virksomhet.

All tilgang til både å se og endre data knyttet til en innbygger eller en virksomhet vil spores og det kan utvikles omfattende regler og retningslinjer knyttet til samtykker, varsling og tilganger fra offentlige instanser.

Det er for krevende for hver enkelt offentlig etat å realisere dette på egenhånd, noe som den siste tids funn hos NAV har vist. Det vil også medføre lav datakvalitet dersom en innbyggers eller virksomhets informasjon ligger i ulike kopier og varianter med ulik grad av oppdatering hos den enkelte etat.

Dokumentasjon, tillit og transparens

Skal vi lykkes med digitaliseringen, må vi utvikle et digitaliseringsvennlig lovverk. Offentlighetsloven, sikkerhetsloven, forvaltningsloven og arkivloven har til felles at de alle er helt sentrale for å opprettholde tilliten gjennom digitaliseringen. Disse lovene må revideres. Det er også et stort behov for å utvikle ny lovgivning som er innrettet mot digitale dokumentasjonsprosesser og arkiv, samt ny standardisering fordi de eksisterende tilnærmingene ikke er effektive i en digital forvaltning.

Tilgjengelig og pålitelig informasjon, data og dokumentasjon om behandlinger og prosesser som gjennomføres eller som brukes som grunnlag for disse, er helt grunnleggende. Nasjonal digitaliseringsstrategi må derfor sikre at dokumentasjonen ivaretar krav til autentisitet, pålitelighet, integritet, sikkerhet - og at den kan brukes ved behov.

Informasjonsforvaltning og bærekraft

Vi må vektlegge «once only»-prinsippet også når det gjelder langtidslagring av data og bevaring av arkiv og dokumentasjon. Samfunnet har tillit til at staten ivaretar behovet for effektive løsninger, samfunnsminnet og demokratiske rettigheter gjennom løsninger som felles datakatalog, Altinn, Digitalarkivet og eInnsyn.

Disse løsningene er godt etablert, og gir et godt grunnlag for at det også etableres en løsning for lagring av data ett sted hvor den oppbevares i et langtidsperspektiv. I et bærekraftperspektiv er det viktig å avdekke og slette kopier og duplikater, slik at arbeidet med gjenfinning av data skjer enklest mulig, og vi unngår unødig bruk av datakraft.

Tiltak

- En felles dataplattform for deling av data med trygge retningslinjer for bruk.
- Ett dataarkiv/løsning for lagring av statisk data i et langtidsperspektiv.
- Ny lovgivning som er innrettet mot digitale dokumentasjonsprosesser og arkiv, basert på «once only»-prinsippet.

7 Kompetanse og mennesker

Livslang læring blir fremover helt avgjørende for å sikre sysselsetting og økt verdiskaping. Det vil fortsatt ligge stor verdi i samhandling mellom mennesker, og nasjonal digitaliseringsstrategi må legge til rette for å frigjøre kapasitet til rollene der menneskelig innsats gir ekstra verdi.

Kompetansemangel

Bransjetrender på tvers av samfunnet peker mot at det ikke lenger bare er IT-bransjen som kjemper om IT- og teknologikompetansen. De fleste virksomheter trenger IT- og teknologikompetanse for å utvikle seg, dermed er det stor konkurranse om de beste hodene.

Den store mangelen på kompetanse, utsetter muligheten for å dra Norge gjennom det grønne skiftet. Nasjonal digitaliseringsstrategi må derfor sikre at vi har nødvendig kompetanse i arbeidsstyrken for å møte morgendagens utfordringer.

Digitalisering og formbar kompetanse

Digitalisering fører til stadige endringer i kompetansekravene. Samtidig vil tilgjengeligheten til ny kompetanse vil øke blant annet gjennom bruk av språkmoduler (LLM) som ChatGPT og CoPilot.

Generelt kan vi i dette perspektivet se tendenser som går i retning av et økt behov for formbar kompetanse. Formbar kompetanse betyr at noen ikke bare besitter en dyp forståelse av et spesifikt kunnskapsdomene, men samtidig har evnen til å overføre denne kunnskapen til nye domener. Det krever solid kjernekompetanse, samtidig som man kan gjenkjenne mønstre, prinsipper eller ferdigheter som har en allmenn gyldighet og kan brukes på andre områder. Denne evnen til å identifisere sammenhenger og overføre kunnskap mellom forskjellige kunnskapsdomener gjør at man kan tilpasse seg nye situasjoner, løse komplekse problemer og utføre oppgaver på tvers av ulike fagområder.

Videre forskning og tilpasninger i skole-, utdannings- og arbeidsmiljøet, samt utvikling av teknologi som støtter læring og tilpasning til skiftende behov, vil være viktige satsningsområder for å fremme formbar kompetanse og livslang læring i en tid med rask digital transformasjon.

Kvinner, mangfold og teknologi

Det er estimert at Norge kan ha behov for opptil 40.000 flere sysselsatte med IT-utdanning i 2030 – det er drøyt seks år unna

En nødvendig løsning på å tette kompetansegapet innen teknologiske fag, er å få flere kvinner inn i teknologiske studieretninger og yrker. Mens 44 prosent av menn som fullfører en STEM-grad går til teknologistillinger, er tilsvarende tall for kvinner bare 23 prosent.

Teknologi skal brukes av alle, og alle må derfor være med på å utvikle teknologien. Nasjonal digitaliseringsstrategi, og tilhørende handlingsplan, må derfor legge til rette for en mer likestilt IT- og teknologibransje.

Sopra Steria er i dag støttespiller for flere frivillige initiativer som er gjort for at jenter spesielt skal få prøve teknologi, som Girl Tech-fest, og møte kvinnelige rollemodeller fra teknologibransjen. Dette gjør vi gjerne, men vi mener at det ikke er bærekraftig at tilfeldigheter som geografisk lokasjon og andre faktorer er avgjørende for at jenter får teste og prøve teknologi. Tilgang og kunnskap om teknologi må tilbys til alle barn og unge i Norge.

Tiltak

- Norge trenger et digitalt kompetanseløft som starter i grunnskolen og er gjennomgående i hele skole- og utdanningsløpet.
- Egne obligatoriske fag for programmering og teknologiforståelse allerede i grunn- og ungdomsskolen.
- Øke antall studieplasser innen teknologi og IT.
- Tiltak som stimulerer til at flere kvinner velger teknologiske fag og yrker.
- Plan og tiltak for reskilling (ny kompetanse) og oppskilling (styrke kompetansen) av arbeidsstyrken.
- Fremme formbar kompetanse og livslang læring

8 Risiko, sikkerhet og personvern

Informasjon behandles i et samspill mellom mennesker, prosesser og teknologi. Et skjerpet digitalt risikobilde bidrar til at risiko knyttet til deling av data og digitalisering må tas hensyn til og prioriteres høyt i ny nasjonal digitaliseringsstrategi - både når det gjelder personvern og persondata, men også relatert til generell informasjonssikkerhet, spionasje og digital krigføring.

Informasjonssikkerhet

De overordnede målene for informasjonssikkerhet må fremdeles være å ivareta informasjonens konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Med nye teknologier og nye tilnærminger for å opprettholde forsvarlig sikkerhetsnivå blir det også tydeligere at man må forholde seg til både behov til informasjonssikkerhet gitt fra er bruker- og funksjonelt perspektiv opp mot hvilke sikkerhetskapabiliteter man finner i teknologien og plattformene. Det å forstå disse sidene opp mot hverandre og bygge et vokabular for risiko som også er understøttet av lover og regler vil være avgjørende for å lykkes med digitalisering, spesielt for de sektorene hvor man har spesielt strenge krav til sikkerhet og robusthet.

Et svært viktig stikkord er robusthet. Dette omtales i kommende lovverk fra EU som i regelverket DORA (Digital Operational Resilience Act) som innføres for finansiell sektor neste år. Regelverket er toneangivende for kommende regelverk hvor robusthet står i sentrum.

Samfunnet lenge har målt "hvor sikre er vi", mens dette regelverket bidrar til å sikre at virksomheter i større grad evner å operere til tross for disruptive cyberangrep. Regelverket anerkjenner at gårsdagens måte å måle sikkerhet på ikke er nok i dagens trusselbilde i cyberdomenet.

Personvern

Personvern er en sentral menneskerett og hvordan personopplysninger håndteres, betyr mye for både enkeltmennesker, virksomheter, foreninger og andre. Det er derfor viktig med en god strategi for hvordan personvern skal ivaretas, slik at enkeltmenneskers rettigheter blir ivaretatt. Samtidig så må vi sikre at en digitaliseringsstrategi legger til rette for at personvern ikke blir en hindring for å gi brukerne nye, gode løsninger.

Mange synes det er vanskelig å vite hvordan vi kan digitalisere på en måte som samtidig ivaretar personvernet. Dette kan hindre gode løsninger som potensielt også kunne gitt bedre personvern. Det vil derfor være viktig å legge til rette for økt forståelse for hvordan man kan digitalisere på riktig måte.

Personvern må tas med fra starten av i utvikling av IT- og digitaliseringsprosjekter, slik at det integreres på en god måte og vi unngår at det oppleves som et hinder for digitalisering.

Tiltak

- Økt fokus på risikostyring utover selve risikovurderingene knyttet til digitalisering.
- Lovgivning som setter tydelige føringer på hvordan personopplysninger kan brukes ved digitalisering.
- God informasjon om prosesser og fremgangsmåter som ivaretar personvern i digitalisering.
- Økte ressurser til Datatilsynet for å kunne drive veiledning.
- Strategien må koordineres til pågående EU-politiske spørsmål, eksempelvis NIS2 og andre som vil ha innvirkning på cybersikkerhetsspørsmålene.
- Utvikling av regelverk som bidrar til å sikre at virksomheter i større grad evner å operere til tross for disruptive cyberangrep.
- I en digitaliseringsstrategi bør det komme tydelige føringer for lovgivning, veiledere og retningslinjer.

9 Proaktivitet og teknologisk fokus

Kunstig intelligens

Gjennombruddet til ChatGPT har allmenngjort generativ KI i Norge. Halvparten av norske virksomheter oppgir at de enten har tatt i bruk eller vil ta i bruk KI i løpet av året. KI og maskinlæring vil derfor spille en sentral rolle i framtidens samfunn, og teknologien vil ha store konsekvenser for både økonomi og arbeidsliv. Spørsmålet er hvordan Norge og norske virksomheter kan hevde seg i den økende globale konkurransen.

Dagens utvikling bidrar til at vi taper betydelige markedsandeler i KI-kappløpet. Det er også en fare for at kompetanseutviklingen innenfor IKT i Norge stagnerer dersom det ikke gjøres betydelige investeringer. Grepene for å øke forskningsinnsatsen til kunstig intelligens er forholdsvis beskjedent med tanke på at teknologien forventes å endre ikke bare måten vi arbeider på, men også samfunnet vi lever i. Historisk sett har store teknologiske framskritt drevet fram økonomisk vekst. Ved å ikke investere nok, risikerer vi å gå glipp av denne veksten.

Tiltak

- Øke forskningstilskudd og insentiver for å forske og utvikle KI i Norge.
- Legge til rette for og dele åpne, norske datasett.
- Publisere modeller som åpen kildekode for å bidra til å "jevne ut" forspranget mange av de store tech-gigantene har i dag. NorGPT er eksempelvis mer lukket og skjult enn ChatGPT.
- Regulering som gir forutsigbare rammer for de som utvikler teknologien.

Skyløsninger

For offentlig sektor representerer skyløsninger en annen modell for konsumering av teknologi og innovasjon, med mulighet for økt innovasjonstakt. Dersom offentlig sektor ikke tar del i det skybaserte økosystemet, vil utviklingstakten gå drastisk ned.

Å ta i bruk skytjenester kan ha noen utfordringer med tanke på både personvern, robusthet og konfidensialitet, men det representerer også mange muligheter for verdiskapning og beredskap som vi i dag ikke evner å utnytte.

Det er derfor viktig at det legges til rette for at offentlig sektor blir en del av økosystemet, og lar skyløsninger bli en del av det totale teknologilandskapet.

Behovet for en offentlig eid nasjonal skytjeneste har vært diskutert siden 2020, da NSM i en risikoreport uttrykte bekymring for samfunnets avhengighet av et fåtall utenlandske skyplattformer. Vi i Sopra Steria mener at det offentlige og private samarbeide her bør løftes frem. Et dynamisk samarbeid med private aktører helt essensielt for å oppnå best mulig sikkerhet og kvalitet på skytjenestene man ønsker for sine offentlige data.

Tiltak

- Legge til rette for offentlig-privat samarbeid rundt offentlige skybaserte data.

Proaktivitet i teknologiutviklingen

Dersom ny nasjonal digitaliseringsstrategi legger til rette for økt digitaliseringstakt, vil vi som samfunn være bedre rustet til å ta i bruk ny teknologi etter hvert som den blir relevant.

Lærdommen fra KI-utviklingen er at vi som land må være i forkant dersom vi skal kunne utnytte alle mulighetene som ligger i ny teknologi, og raskt få utviklet retningslinjer som gir forutsigbarhet for alle som tar i bruk og utvikler teknologien.

Tiltak

- Bygge en endringsdyktig arbeidsstyrke, og bygge kultur for proaktivitet og smidighet.
- Være i forkant og allerede nå tilrettelegge for satsning på datasenter for supercompute og kvantemaskiner i Norge.
- Tilrettelegge for en offentlig satsning for å gjøre kant-teknologi tilgjengelig. Teknologi for data og prosessering blir mer distribuert og nærmere brukeren gjennom både 5G og kantløsninger.
- Etablering av LLM-assistert utvikling og tilgjengeliggjøring av plattformer som leverer kapabilitetene.
- Satsning på dataplattformer og Mesh for interoperabilitet, og for kunne utvikle dataprodukter.